

Мемлекеттік бағалы қағаздар нарығын талдау

Қазан, 2021

K**SE**

Қазақстан қор биржасы
Казахстанская фондовая биржа
Kazakhstan Stock Exchange

KASE-де саудаланатын мемлекеттік борыш

KASE-де саудаланатын мемлекеттік борыш

2021 жылдың 01 қазанындағы жағдай бойынша KASE-де саудаланатын мемлекеттік борыш сомасы жыл басынан бері 0,9 трлн теңгеге немесе 5%-ға ұлғайып, 17,6 трлн теңгені құрады. Бұл өсім, негізінен, қолданыстағы 26 шығарылымның іріленуіне және Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі (бұдан әрі – Қаржымині, ҚРХҚ) облигацияларының жаңа 15 шығарылымының (2020 жылы 4 шығарылым және 2021 жылы 11 шығарылым) енгізілуіне негізделген.

2021 жылдың 01 қазанына KASE-де сатылатын мемлекеттік борыштың құрылымы жыл басынан бастап өтелгенге дейінгі мерзімдер бойынша аса өзгермеген: 24%-ы бір жылдан аз мерзіммен МБҚ, 13%-ы – бір жылдан үш жылға дейінгі мерзіммен МБҚ, 17%-ы-үш жылдан бес жылға дейінгі мерзіммен МБҚ, 21%-ы-бес жылдан он жылға дейінгі мерзіммен МБҚ, 24%-ы – 10 жылдан астам мерзіммен МБҚ.

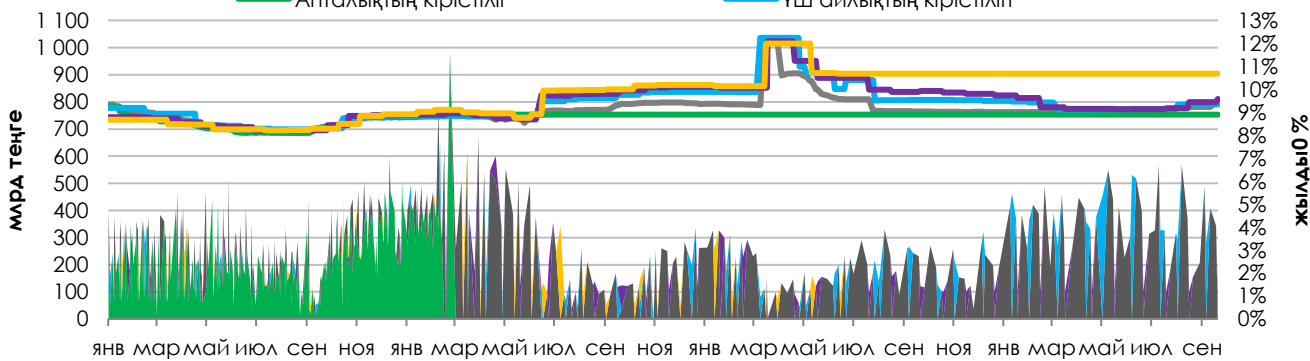
KASE-де саудаланатын мемлекеттік үлестің құрылымы (номиналы бойынша), трлн теңге

Құрылымы	Мем.борыштың сомасы				KASE-де саудаланатын мем.борыштың сомасындағы үлесі				Мем.борыш сомасының өзгеруі				
	01.01.2020	01.10.2020	01.01.2021	01.10.2021	01.01.2020	01.10.2020	01.01.2021	01.10.2021	абс 01.01.21/01.01.20	абс 01.10.21/01.01.20	01.01.21	01.01.21/01.01.20	01.10.21/01.01.21
KASE-де саудаланатын мемлекеттік борыштың сомасы	13,0	16,0	16,7	17,6	-	-	-	-	3,7	0,9	29%	5%	
Өтеуге дейінгі мерзімі бойынша													
< 1 жыл	4,0	4,3	4,1	4,3	31%	27%	24%	24%	0,1	0,2	2%	5%	
1-3 жыл	1,4	2,3	2,6	2,2	11%	14%	15%	13%	1,2	-0,3	82%	-13%	
3-5 жыл	1,6	2,2	2,3	3,1	12%	14%	14%	17%	0,7	0,8	41%	35%	
5-10 жыл	2,8	3,2	3,4	3,8	22%	20%	20%	21%	0,6	0,4	20%	11%	
> 10 жыл	3,1	3,9	4,4	4,3	24%	25%	27%	24%	1,3	-0,2	42%	-4%	
Бағалы қағаздардың түрі бойынша													
ҚРҰБ Ноталары	3,6	3,3	3,1	2,8	28%	21%	18%	16%	-0,5	-0,3	-15%	-8%	
ҚРҚМ облигациялары	7,0	9,2	9,8	10,7	54%	58%	58%	61%	2,7	0,9	39%	9%	
ҚРҚМ еуоблигациялары	2,1	2,7	2,9	3,1	16%	17%	17%	18%	0,7	0,2	34%	9%	
ХИҰ облигациялары	0,2	0,8	1,1	1,1	2%	5%	6%	6%	0,8	<0,1	393%	<1%	

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ноталары (бұдан әрі – ҚРҰБ ноталары) бойынша 2019 жылдың басынан бастап неғұрлым ұзақ мерзімді құралдарды шығаруға көшу және қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді ноталардың кірістілігі арасындағы спредтердің айтарлықтай кеңеюі байқалады. Табыстылықтың өң көп өсуі жылдық ноталарда байқалады:

ҚРҰБ ноталарын орналастырудың негізгі параметрлері

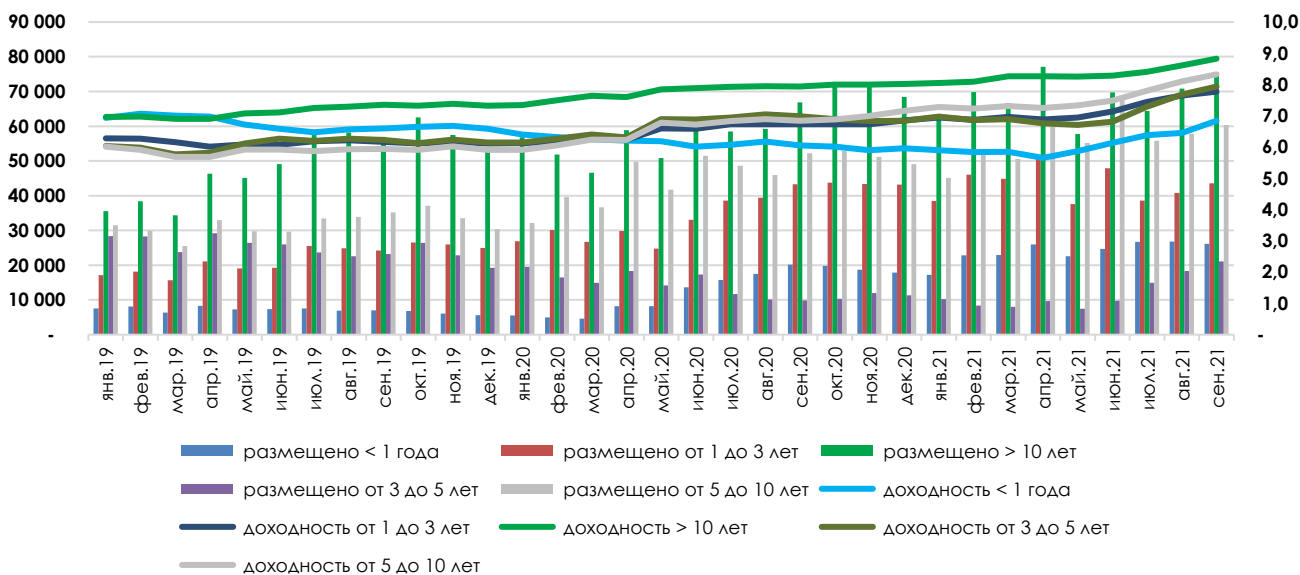
- Орналастырылған апталық
- Орналастырылған үш айлық
- Орналастырылған жылдық
- Апталықтың кірістілігі
- Орналастырылған айлық
- Орналастырылған жартыжылдық
- Айлықтың кірістілігі
- Үш айлықтың кірістілігі

САУДА КӨЛЕМІНІҢ ДИНАМИКАСЫ

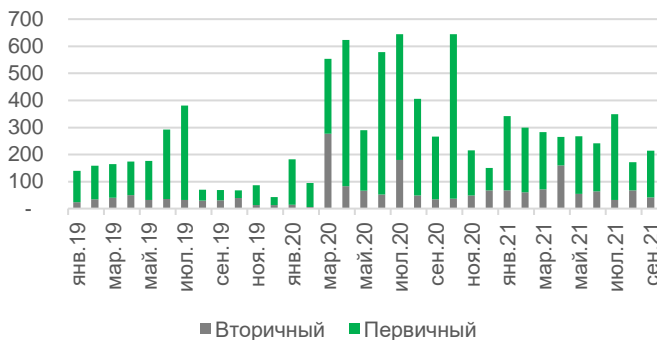
ҚР ҚМ облигациялары бойынша өтеу мерзімі 5 жылдан 10 жылға дейін және 10 жылдан астам ұзақ мерзімді облигациялар көлемінің өсу тренді байқалады. Сондай-ақ қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді облигациялар арасында спредтердің кеңеюі байқалады, бұл ретте облигациялар бойынша кірістілік 10 жылдан астам өседі, ал облигациялар бойынша кірістілік бір жылдан аз болса, керісінше, төмендейді.

МФРК облигациясын орналастырудың негізгі параметрлері

Мәмілелер көлемі

МБҚ нарығындағы мәмілелер көлемі, млрд теңге

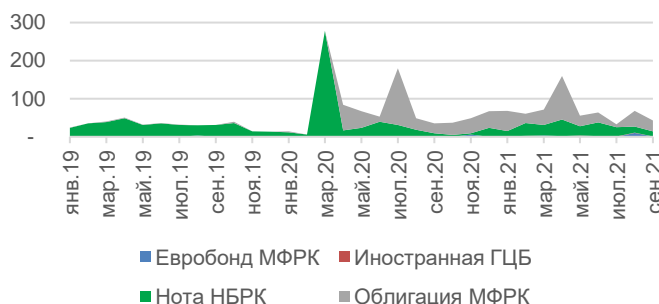
2020 жылы республикалық бюджет тапшылығы 2 185 млрд теңгені құрады, оны қаржыландыру мақсатында Қаржы министрлігі бастапқы нарықта 2 771 млрд теңге тартты. 2020 жылы жергілікті бюджеттердің тапшылығы 673 млрд теңгені, ал жергілікті атқарушы органдарды орналастыру 963 млрд теңгені құрады.

2021 жылға республикалық бюджет тапшылығы 2 505 млрд теңге, жергілікті бюджет – 445 млрд теңге деңгейінде болжануда. Тоғыз айдың қорытындысы бойынша қаржы министрлігі 1 715 млрд теңге, жергілікті атқарушы органдар – 98 млрд теңге орналастырды.

2021 жылдың тоғыз айында МБҚ бастапқы және қайталама нарықтарындағы сауда-саттықтардың жиынтық көлемі 2 435 млрд теңгені құрап, өткен жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда 1 205 млрд теңгеге немесе 33%-ға төмендеді, бұл ретте сауда-саттық көлемінің төмендеуі бастапқы нарықта да, қайталама нарықта да байқалды.

Бастапқы нарықтағы сауда-саттық көлемінің төмендеуі Қаржы министрлігі тарапынан да, жергілікті атқарушы органдар тарапынан да орналастырулардың қысқаруына байланысты.

Қайталама нарықтағы сауда-саттық құрылымы, млрд теңге

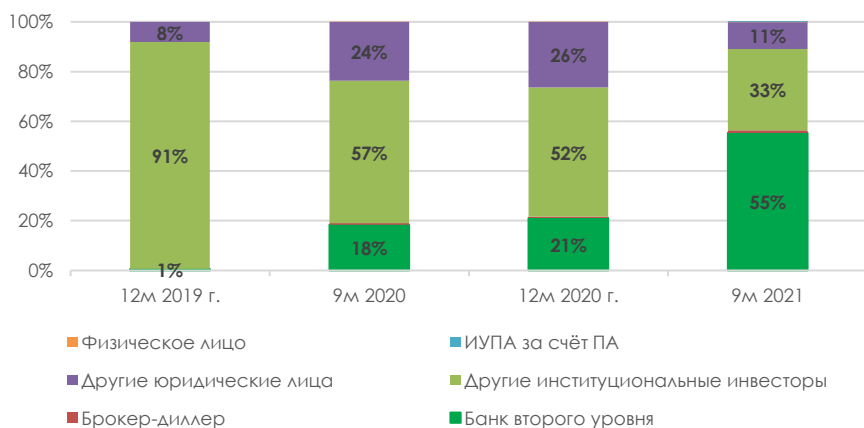
Инвесторлардың құрылымы

Қайталама нарықта ҚРҰБ ноталарымен сауда-саттық көлемінің төмендеу үрдісі (2020 жылдың 9 айына -194 млрд теңге) және ҚРҰБ облигацияларымен сауда-саттық көлемінің өсуі (+31 млрд теңге) жалғасуда. Жалпы, 2021 жылдың тоғыз айында қайталама нарықтағы сауда-саттық көлемі 621 млрд теңгені құрады, бұл 2020 жылдың тоғыз айымен салыстырғанда 19%-ға төмен.

Құрылымы	Сауда-саттық көлемі				Сауда-саттық көлеміндегі үлесі				Сауда-саттық көлемінің өзгеруі			
	2019	9M 2020	2020	9M 2021	2019	9M 2020	2020	9M 2021	абс 2020/2019	абс 9M2021/ 9M2020	2020/2019	9M2021/ 9M2020
МБҚ сауда-саттықтарының көлемі	1 823,7	3 639,8	4 650,7	2 434,6	-	-	-	-	2 827,0	-1 205	155%	-33%
Бастапқы нарық												
ҚРҚМ облигациялары	1 337,8	2 203,6	2 770,8	1 715,3	92%	77%	74%	95%	1 433,0	-488,3	107%	-22%
ХИҰ облигациялары	108,9	672,4	963,2	98,3	8%	23%	26%	5%	854,3	-574,1	785%	-85%
Барлығы	1 446,6	2 876,0	3 734,0	1 813,6	-	-	-	-	2 287,3	-1 062	158%	-37%
Қайталама нарық												
ҚРҚМ облигациялары	11,0	331,3	446,2	361,9	3%	43%	49%	58%	435,2	30,6	3943%	9%
ҚРҚМ еуоблиг.	7,3	0,9	6,7	21,6	2%	0%	1%	3%	-0,6	20,6	-8%	2196%
ҚРҰБ ноталары	358,0	430,4	462,4	235,9	95%	56%	50%	38%	104,4	-194,5	29%	-45%
Шетелдік МБҚ	0,7	1,2	1,4	1,6	0%	0%	0%	0%	0,7	0,4	98%	31%
Барлығы	377,1	763,9	916,8	621,0	-	-	-	-	539,7	-142,9	143%	-19%

Инвесторлардың құрылымы

МБҚ бастапқы нарығындағы сатып алушылардың құрылымы, %

ҚРҰБ қысқа мерзімді ноталарын орналастырудан белгілерді орташа және ұзақ мерзімді орналастыруларға ауысуына қарай бастапқы нарықта МЕКАМ ұсынысының жалпы көлемінің барған сайын үлкен үлесін Екінші деңгейдегі банктер сатып алады. Осылайша, 2019 жылдан бастап институционалдық инвесторлардың сатып алу жағындағы үлесі 91%-дан 33%-ға дейін төмендеді, ал екінші деңгейдегі банктердің (ЕДБ) үлесі 1%-дан 55%-ға дейін өсті. Сатып алушылар құрылымындағы Екінші деңгейдегі банктер үлесінің өсуімен қатар резидент еместердің үлесі де ұлғайды:

2019 жылы резидент еместер бастапқы нарықта МБҚ сатып алуға қатыспады, 2021 жылдың 9 айында олардың үлесі 2% құрады%.

Инвесторлардың құрылымы

Қайталама нарықта сатып алу жағында екінші деңгейдегі банктердің үлесі де өсті (2019 жылғы 7%-дан 2021 жылдың 9 айында 44%-ға дейін) және өзге институционалдық инвесторлардың үлесі төмендеді (2019 жылғы 48%-дан 2021 жылдың 9 айында 8%-ға дейін). Сату жағында, керісінше Екінші деңгейдегі банктер бөлсенділігі төмен болды (2019 жылғы 77%-дан 2021 жылдың 9 айында 55%-ға дейін), бұл ретте заңды тұлғалардың үлесі өсті (2019 жылғы 3%-дан 2021 жылдың 9 айында 23%-ға дейін). 2021 жылдың 9 айында сатып алушылар тарапынан қайталама нарықтағы резидент еместердің үлесі 9% - ды құрады. Сатушылар жағында резидент еместердің үлесі 6% құрады. Айта кету керек, өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда резидент еместер тарапынан МБҚ сатып алу көлемі 44,8 млрд теңгеден 57,3 млрд теңгеге дейін өсті, ал сату көлемі 45,7 млрд теңгеден 39,4 млрд теңгеге дейін төмендеді.

Қатысушылардың түрлері бойынша МБҚ сатып алу нарығындағы сауда көлемі, млрд теңге

	Сатып алу көлемі				Сатып алу көлеміндегі үлесі			
	2019	9М 2020	2020	9М 2021	2019	9М 2020	2020	9М 2021
Бастапқы нарық								
Екінші деңгейдегі Банк	9,0	529,3	786,6	1 004,7	1%	18%	21%	55%
Брокер-диллер	0,0	17,9	19,9	18,7	0%	1%	1%	1%
Басқа институционалдық инвесторлар	1 321,8	1 647,7	1 942,1	593,6	91%	57%	52%	33%
Басқа да заңды тұлғалар	115,8	681,0	985,3	194,0	8%	24%	26%	11%
Жеке тұлға	0,0	0,0	0,0	2,0	0%	0%	0%	0%
Жалпы қорытынды	1 446,6	2 876,0	3 734,0	1 813,6	100%	100%	100%	100%
Резидент емес	0,0	13,8	37,9	40,2	0%	0%	1%	2%
Резидент	1 446,6	2 862,2	3 696,1	1 773,4	100%	100%	99%	98%
Қайталама нарық								
Екінші деңгейдегі Банк	24,9	206,7	264,0	275,1	7%	27%	29%	44%
Брокер-диллер	20,5	17,3	24,1	63,2	5%	2%	3%	10%
Басқа институционалдық инвесторлар	181,6	385,2	391,7	47,4	48%	50%	43%	8%
Басқа да заңды тұлғалар	148,3	153,9	236,0	231,9	39%	20%	26%	37%
Жеке тұлға	1,7	0,8	0,9	1,5	0%	0%	0%	0%
Жалпы қорытынды	377,1	763,9	916,8	621,0	100%	100%	100%	100%
Резидент емес	0,7	44,8	92,1	57,3	0%	6%	10%	9%
Резидент	376,3	719,1	824,7	563,6	100%	94%	90%	91%

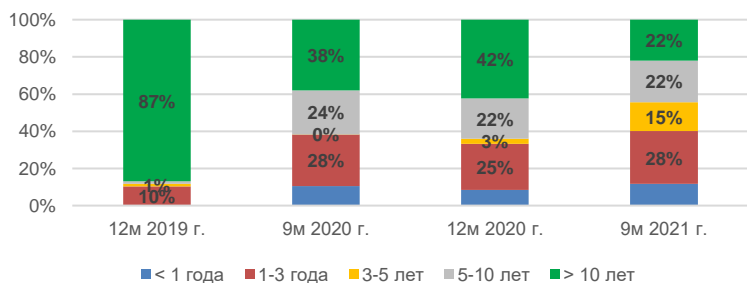
Қатысушылардың түрлері бойынша МБҚ сату нарығындағы сауда көлемі, млрд теңге

	Сату көлемі				Сату көлеміндегі үлесі			
	2019	6М 2020	2020	6М 2021	2019	6М 2020	2020	6М 2021
Бастапқы нарық								
Институц. Инвесторлар	1 446,6	2 663,6	3 230,8	1 715,3	100%	93%	87%	95%
Заңды тұлғалар	0,0	212,3	503,2	98,3	0%	7%	13%	5%
Барлығы	1 446,6	2 876,0	3 734,0	1 813,6	100%	100%	100%	100%
Резидент емес	0,0	0,0	0,0	0,0	0%	0%	0%	0%
Резидент	1 446,6	2 876,0	3 734,0	1 813,6	100%	100%	100%	100%
Қайталама нарық								
Екінші деңгейдегі банк	288,6	338,4	373,1	341,6	77%	44%	41%	55%
Брокер-диллер	7,0	9,7	22,6	28,4	2%	1%	2%	5%
Басқа институционалдық инвесторлар	69,8	392,0	453,0	104,0	19%	51%	49%	17%
Басқа да заңды тұлғалар	11,2	23,6	67,6	144,2	3%	3%	7%	23%
Жеке тұлға	0,4	0,2	0,5	2,9	0%	0%	0%	0%
Барлығы	377,1	763,9	916,8	621,0	100%	100%	100%	100%
Резидент емес	0,0	45,7	85,1	39,4	0%	6%	9%	6%
Резидент	377,1	718,2	831,7	581,5	100%	94%	91%	94%

Өтеуге дейінгі мерзімдер

Өтеуге дейінгі мерзімдер

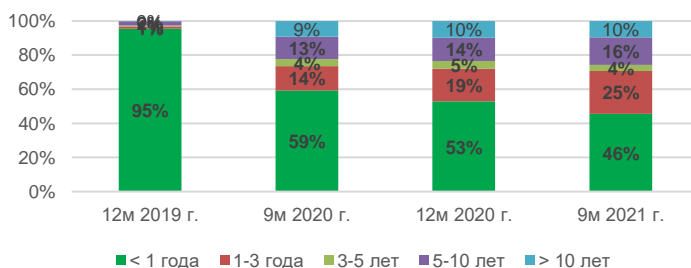
Бастапқы нарықта мерзімдері бойынша МБҚ бөлу, %

Бастапқы нарықта өтеуге дейінгі мерзімдер бойынша бөле отырып, өтеу мерзімі он жылдан асатын міндеттемелердің үлесі 2020 жылдағы 42%-дан 2021 жылдың 9 айындағы 22%-ға дейін төмендеді. Ең жоғары өсу орта мерзімді көкжиек кезеңінде үш жылдан 15 жылға дейін байқалды, олардың үлесі 2021 жылдың 9 айында 3%-дан 15%-ға дейін өсті.

Қайталама нарықта өтеуге дейінгі мерзімдер бойынша бөлуде 2021 жылдың 9 айында өтеу мерзімі бір жылға дейінгі бағалы қағаздармен сауда-саттық үлесінің 53%-дан 46%-ға дейін төмендеуі байқалады (бұл ретте бастапқы нарықта бұл сегмент, керісінше өсуде). Бағалы қағаздармен сауда-саттық көлемінің ең көп өсуі орта мерзімді кезеңде бір жылдан үш жылға дейін (осы қағаздармен сауда-саттық үлесі 25%-ға дейін өсті) және бес жылдан он жылға дейін (осы қағаздармен сауда-саттық үлесі 16%-ға дейін өсті) байқалады.

Қайталама нарықтағы мерзімі бойынша МБҚ бөлу, %

МБҚ нарығындағы сауда-саттықты өтеуге дейінгі мерзімдер бойынша бөлу, млрд теңге

Құрылымы	Сауда-саттық көлемі				Сауда-саттық көлеміндегі үлесі				Сауда-саттық көлемінің өзгеруі			
	2019	9M 2020	2020	9M 2021	2019	9M 2020	2020	9M 2021	абс 2020/2019	абс 9M 2021/9M 2020	% 2020/2019	% 9M 2021/6M 2020
Бастапқы нарық												
< 1 жыл	0,0	305,1	319,4	212,3	<1%	11%	9%	12%	319,4	-92,9	-	-30%
1-3 жыл	151,3	794,1	925,4	514,9	10%	28%	25%	28%	774,2	-279,3	512%	-35%
3-5 жыл	19,0	3,1	101,1	281,0	1%	<1%	3%	15%	82,1	277,8	432%	8 895%
5-10 жыл	18,8	680,6	807,2	406,6	1%	24%	22%	22%	788,4	-274,0	4198%	-40%
> 10 жыл	1	1 092,9	1 581	398,8	87%	38%	42%	22%	323,3	-694,1	26%	-64%
Всего	1	2 876,0	3 734	1 814	100%	100%	100%	100%	2 287,3	-1 062,4	158%	-37%
Бастапқы нарық												
< 1 жыл	359,8	452,6	485,0	283,4	95%	59%	53%	46%	125,2	-169,2	35%	-37%
1-3 жыл	5,0	108,7	175,1	155,9	1%	14%	19%	25%	170,1	47,1	3 389%	43%
3-5 жыл	2,3	31,3	41,8	22,1	1%	4%	5%	4%	39,5	-9,1	1 733%	-29%
5-10 жыл	9,1	101,1	126,0	100,0	2%	13%	14%	16%	117,0	-1,1	1 290%	-1%
> 10 жыл	0,9	70,2	88,9	59,6	<1%	9%	10%	10%	88,0	-10,5	-	-15%
Всего	377,1	763,9	916,8	621,0	100%	100%	100%	100%	539,7	-142,9	143%	-19%

Қаржы министрлігінің МЕКАМ орналастыруы

Қаржы министрлігінің МЕКАМ орналастыруы

Қаржы министрлігі тарту жоспарына сәйкес 2021 жылы 2 227 млрд теңге тартуды жоспарлап отыр, нақты орналастыру 9 айдың қорытындысы бойынша 1 786 млрд теңгені құрады (номиналы бойынша).

Қаржы министрлігінің МБҚ шығару құрылымында және ҚРҰБ ноталарында ірілендіру тренді байқалады: 2020-2021 жылдары Қаржы министрлігі мен ҚРҰБ жалпы сомасы 3,5 трлн теңгеге 37 шығарылым ірілендірілді. Бұл ретте жекелеген шығарылымдардың сомасы 1 трлн теңгеден асты.

ҚР қаржы министрлігі мен ҚРҰБ ірілендірілген шығарылымдары, млрд теңге

Шығарылымдар	Номиналы бойынша сомасы,			кезеңдегі өзгеруі	өтеу датасы
	қаңт.20	қаз.21	млрд теңге USD-ен баламасы, млн		
MUM144_0001	10,8	358,6	842,5	347,8	05.05.22
MUM108_0013	0,0	312,7	734,7	312,7	31.03.29
MUM180_0012	383,7	640,3	1 504,2	256,5	04.02.30
MUM084_0017	48,0	273,5	642,5	225,5	30.01.24
MUM132_0005	24,2	235,6	553,4	211,4	15.05.23
MUM240_0004	369,7	571,0	1 341,3	201,3	29.01.35
MUM300_0003	93,5	292,7	687,5	199,2	26.02.40
MUM120_0016	0,2	198,0	465,1	197,8	27.05.25
MUM180_0014	164,2	360,4	846,8	196,2	23.04.33
MUM216_0001	83,7	257,7	605,4	174,0	30.07.36
MUM120_0017	7,5	181,1	425,4	173,6	06.03.27
MUM012_0149	0,0	156,6	367,8	156,6	20.01.22
MUM144_0003	55,1	194,1	456,0	139,0	26.04.23
MUM180_0001	17,0	151,6	356,2	134,7	20.05.24
MUM180_0013	7,5	122,6	288,0	115,1	04.04.33
MUM216_0002	187,1	297,1	697,9	110,0	11.02.37
MUM300_0002	165,0	275,0	646,0	110,0	25.07.39
MUM156_0002	21,0	129,9	305,1	108,8	20.07.23
MUM156_0006	260,3	356,5	837,5	96,2	10.05.31
MUM156_0007	0,0	88,6	208,1	88,6	17.02.34
MUM168_0005	0,0	82,6	194,0	82,6	10.03.35
MUM108_0011	72,7	145,1	340,9	72,4	29.08.23
MUM240_0002	369,3	436,0	1 024,2	66,7	12.05.34
MUM168_0003	296,6	361,4	849,0	64,8	16.04.32
MUM072_0013	0,0	59,3	139,2	59,3	19.05.27
MUM084_0018	0,0	58,1	136,5	58,1	12.04.28
MOM060_0052	0,0	55,8	131,0	55,8	04.08.26
MUM108_0012	250,0	300,4	705,8	50,4	03.07.26
MUM132_0003	46,3	96,5	226,7	50,2	25.03.22
MUM240_0001	37,7	87,8	206,2	50,0	24.04.32
MUM096_0011	0,0	44,9	105,5	44,9	27.10.28
MUM132_0007	0,0	42,0	98,7	42,0	26.07.32
MOM060_0051	267,0	302,8	711,5	35,8	03.07.22
MUM120_0011	52,9	84,1	197,6	31,2	19.03.22
MUM096_0012	0,0	29,0	68,1	29,0	28.07.29
MUM120_0018	250,0	276,4	649,2	26,4	03.07.27
MUM180_0015	0,0	26,0	61,0	26,0	25.08.36
MUM144_0009	0,0	20,1	47,2	20,1	23.08.33

МБҚ нарығындағы өтімділікті арттыру мақсатында 2020 жылы Биржа неғұрлым белсенді қатысушылармен келіссөздер жүргізе және жаңа маркет-Мейкерлік бағдарламалар енгізе отырып, осы нарыққа маркет-мейкерлерді тарту бойынша жұмыс істейді. 2020 жылдың 03 тамызынан бастап МБҚ нарығында үш маркет-мейкер қатысты: "Фридом Финанс" АҚ, "Қазақстан Халық жинақ банкі" АҚ және "Сентрас Секьюритиз" АҚ.

ЖАУАПКЕРШІЛІКТІ ШЕКТЕУ

Осы есетегі ақпараттарды "Қазақстан қор биржасы" АҚ (әрі қарай - KASE) мамандары әзірледі.

KASE осы есепте берілген ақпараттың толықтығы мен дұрыстығына, сондай-ақ оның дереккөзі KASE болып табылатын ақпаратқа қатысты сенімділігіне кепілдік береді.

KASE де, қызметкерлердің біреуі де осы есептің немесе онда ұсынылған мәліметтер мен талдауларың пайдалану нәтижесінде келген зиянға жауап бермейді

KASE инвесторларға қандай да бір инвестициялар мен стратегиялардың мақсаттылығын бағалауды ұсынады және қаржы кеңесшілерінің қызметін пайдалануға шақырады.

Есеп берудің барлық құқықтары KASE тиесілі. Осы талдау материалын тарату және/немесе толық өндіру KASE жазбаша келісімінсіз жүзеге асырыла алмайды.

© "Қазақстан қор биржасы" АҚ

БАЙЛАНЫС KASE

Ақпарат және статистика департаменті

+7 727 237 53 28

+7 727 237 53 23

+7 727 237 53 15

info@kase.kz